

Kroglo si je pogнал skozi glavo iz samomorilnega namena v Laškem 66letni cestni pometač Pusovnik. Bil je takoj mrtev.

Radi prevžitka. V Veliko Lošino pri Kamniku se je priženil pred leti k hiši Matevža Podbevška Franc Presker iz Podsrede, star sedaj 32 let. Živela sta z ženo v slogi in lepo vzgajala svoje štiri otročiče. Stari 70letni oče Podbevšek je izročil mladima posest in si je zgovoril razne priboljške in 2000 Din gotovine letno. V dobi sedanje krize zet ni mogel v vsem zadostiti zahtevam ter terjativam prevžitkarja. Radi prevžitka je došlo pogosto do sporov med starim ter mladima. Stari je tožil in mlademu so zarubili radi zaostanka prevžitka njivo in posnemalnik. Dne 17. januarja sta se sprla tast in zet. Starec je razburjal hčer v otroški postelji in radi tega je zagrabil mož sekirico in ubil z njo tasta. Po dejanju se je sam javil orožnikom.

Radi malenkostnega spora v vodo. — 27letni Ivan Vovk iz Žirovnice na Gorenjskem se je sprl doma radi malenkostnih očitkov. Ves razburjen je zdril proti jezu, skočil v vodo ter utonil.

Izkupila sta jo! Stavec Karl Kocmur je bil pred leti uslužben v Cirilovi tiskarni v Mariboru, nazadnje pa v Ljubljani. Ko se je lani dne 26. novembra vračal domov k svoji družini z nočnega dela, ga je zvalila družba v klet na praznovanje fantovščine. Iz kleti so se podali vsi na Borštnikov trg v Ljubljani, kjer je došlo do spopada z napadalci. Obtožnica pravi, da so izzvali prepir in pretep trije hlapci pri Živcu na Rimski cesti. Anton Gorišek iz Kostanjevice je v omenjeni noči udaril z ročico stavca Karla Kocmurja ter mu prebil lobanjo. Udarjeni je umrl v bolnici na posledicah poškodbe. Ferd. Ahac iz Trbovelj je po predhodnem dogovoru z Gorišekom prinesel ubijalcu dve ročici. Tretji Lojze Gošte iz Kisovca pri Zagorju je izzval na cesti na prigovarjanje obeh tovarišev prepir in pretep. Ljubljansko sodišče je obsodilo dne 17. jan.

VSKEGA LAHKO POVSOD NAJDE NE-SREČA,

zato je potrebno, da se v delavnicah, v šolah, doma, v avtomobilu ter povsod, kjer so poškodbe mogoče, drži pripravljen »Fitonin«, izkušeno zdravilo za rane. Steklenica 20 Din v apotekah. Po pošti s povzajem 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 18 pošlje brezplačno: Fiton, dr. z o. j., Zagreb I-78.

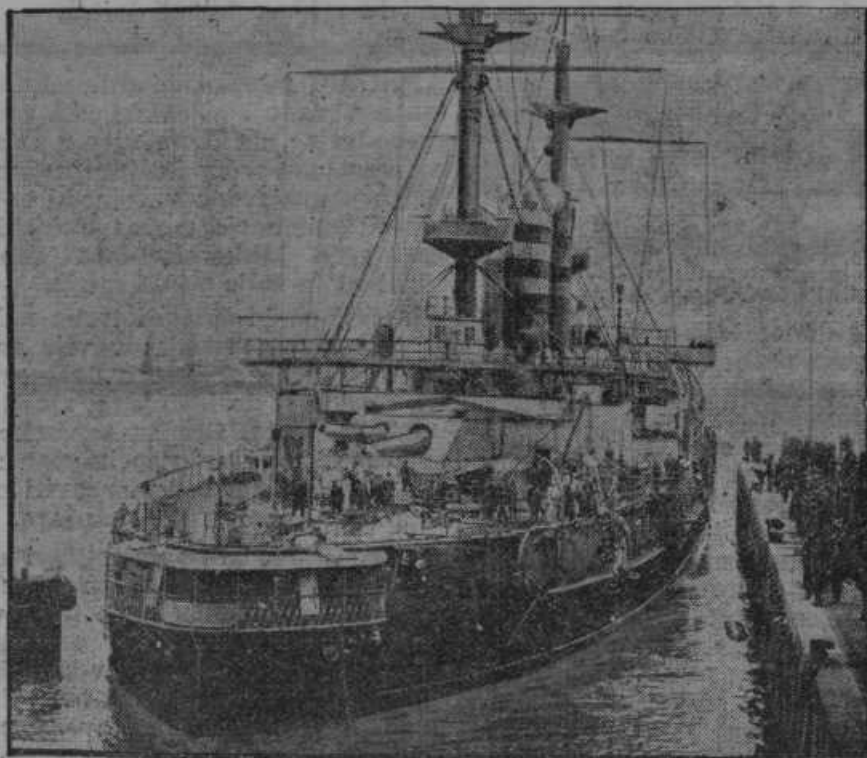
Antona Goriška na 4 leta robije, Ferd. Ahaca na 1 leto in 6 mesecev strogega zaporja. Lojze Gošte je bil oproščen. Ubiti Kocmur je bil oče treh otrok, miren ter vesten delavec in je postal smrtna žrtev posurovelih izzivačev, od katerih nobenega poprej niti videl ni!

Crepp de chin svila Din 29.—, ostanki Din 26.—. Od povodnji poškodovana flanela Din 650. Stermeck — Celje.

Predivo in konopljo Vam izdelam v vrvarsko blago. Sinkovec Anton, Celje, Dečkov trg. Mnogi so porabili priliko. Porabite jo tudi vi z nakupom krasnih povesti: »A njega ni...«, »Kraljica Ester«, »Pravica in usmiljenje« in »S strelo in plinom«. Dobite jih v Cirilovih knjigarnah po zelo znižani ceni. Kdor kupi vse štiri povesti naenkrat, jih dobi za samo 32 Din.

Občine, pojdite ljudem na roko!

Pred kratkim smo objavili navodilo glede davkov. Ker je med temi navodili bilo tudi eno, kako se zniža zemljiški davek, in da se potrebne tiskovine dobijo na občini, nam je o tem pisal neki naš naročnik sledeče:

Japonski admiral Togo je poveljeval v pomorski bitki v Tšušimi v rusko-japonski vojni leta 1905, kjer so porazili Japonci Ruse, z vojne ladje »Mikasa«, ki je proglašena za japonsko narodno svetinjo.

Nova čebela in potujoči metulj.

Tudi pri nas po Jugoslaviji in posebno še po Nemčiji je zelo razširjena rdeča detelja, ki vsebuje veliko sladkobe ali nektarja za čebele. Nemška čebela ne more posrkati sladkorja iz rdeče detelje, ker je njen sesalni rilček dolg komaj 5 mm in torej prekratek. Na Kavkazu v Aziji živijo čebele, kojih rilčki imajo 8 mm dolžine. Vendar pa tem kavkaskim čebelam ne prija evropsko podnebje. — Radi tega je sparisal nemški čebelar Reinarz iz Hildesheima kavkasko matiko z našimi troti. Poskus je uspel. Ustvarjena je bila nova čebela, ki se

Januš Golec:

KRUCI

Ljudska povest po zgodovinskih virih.

Par let je korakal Karl Ropoša ponosno na čelu svoje čete pri paradah pred cerkvijo in pred zbrano srenjo ob raznih slovesnih prilikah ter vezbah. Turkom in Krucem ob Muri na štajerski strani najbližji Veržej je užival precej časa mir pred vpadi. Radi tega so bili tudi strelci bolj za okras, a vendar so bodrili zavest, da bi se postavili za slučaj kake nevarnosti v bran z zadnjim utripljajem srca za življenje in imetje celega Murskega polja.

Pod peruti angela miru si je Murpolje kmalu opomoglo. Kmetje so se okrepili glede stanja živine, poljskih pridelkov in suhega denarja.

Mure si v taistih časih ne smemo predstavljati kot nekak ocean, preko katerega bi se ne bil upal nikdo iz štajerske strani na madžarsko in obratno. Ne, ne! Obstoiali so živahni stiki ob priliki cerkvenih slovesnosti in ob sejmskih dnevih. Prekmurci, šibani od turške in kručevske prebridke usode, so

3. nadaljevanje.

rabili vsak čas marsikaj, kar so dobili za gotov denar in izmenjavo le pri tedaj precej založenih Murpoljcih in posebno še v Ljutomeru. Trgovanje med obema bregoma Mure je bilo kljub kručevski opasnosti v polnem teku. So bili tudi po Prekmurju tlačani in slobodnjaki, ki so nekaj pomenili na žepu in imetju.

Obče znan je bil tedaj po Murskem polju kot živinski prekupec Jurij Godrnja iz Bakovec v današnjem Prekmurju. Pojavljal se je po vseh štajerskih obmejnih sejmiših v spremstvu ogrskih mešetarjev ter je kupoval konje in govejo živino. Plačeval je v gotovini in bil dobrodošel na vsakem sejmu, ker se ni vlekel pri repu za par grošev kakor razni drugi »gretarji«, živinski barantači za oddajo v rejo ali prirejo.

Ce ni bilo sejmov se je oglašal Godrnja po bolj-ših hišah, kjer je kupoval le prvovrstno blago za ogrska sejmišča. Radi so ga videli po sklepu kupčij vsi brez izjeme in ne oziraje se na starost in spol. Znal je povedati marsikatero o Kručih, kako godejo ogrskim plemenitim pijavkam že nekaj let krvavi čardaš, katerega oznanja vnaprej rdeči petelin. Na-

»Čital sem članek v »Slovenskem gospodarju« o znižanju zemljiškega davka. Šel sem na občino ter sem zahteval uradni obrazec, pa mi je g. župan povedal, da jih nima, da pa se na davčni upravi take tiskovine dobijo. Na davčni upravi pa niso hoteli o tem nič slišati, čeprav sem povedal, kar je poudarjal g. župan, da se dobijo tiskovine na davčni upravi. Potem sem šel naravnost na okrajno glavarstvo vprašat g. kmetijskega referenta. Tam so mi rekli, naj vprašam uredništvo, ali je bil ta članek v »Uradnem listu«. (Opomba uredništva: Poslala nam je ta članek sama davčna uprava!) Na poti proti domu sem se zgledil pri županu sosedne občine, kateremu sem vso to zadevo pojasnil. Nato mi je prečital ves akt in mi je dal tudi dve tiskovini za mene in mojega očeta. S tiskovinami sem zopet

stopil v naš občinski urad, ki je na mojo zahtevo izpolnil tiskovine in potrdil z občinskim pečatom in z županovim podpisom. Prosim slavno uredništvo podrobnejše pojasnitve v tej stvari.»

Ko smo to prebrali, smo se začudili, kako je to mogoče, da se ljudem v današnjih časih, ko je vendar tako težko, ne gre od strani domače občine na roko! Ali niso vsi občani, ali ne plačujejo vsi občinskih doklad,

V interesu vsake občine vendar je, da pouči ljudi, kako si naj olajšajo bremena izdatkov danes, posebno še, ako prejmejo v ta namen poseben akt.

Občine, pojdite vendar ljudem na roko in dajte jim pojasnila, ki ste jih v smislu zakona dolžne dati!

Več socialne vzgoje!

Iz okolice Pragerskega.

Veliko se danes toži o duševnih ter moralnih razmerah, ki v njih živimo. Velikokrat se čujejo očitki, da smo sami krivi, ako se teptajo v prah svetinje človeškega bitja in sožitja, ako je izgnila ljubezen iz vrst ljud ter mesto nje zavlada sebičnost, želja po uživanju, trdosrčnost, mržnja in sovraštvo. Drugi pa delajo za te razmere krivo svetovno vojno, ki da je izpridila ljudi, zlasti še mladi rod, o katerem se v javnosti vedno česče oglašajo pritožbe.

Po našem mnenju ni s tem dosti pomagano, če stikamo za krivcem. Pri takem iskanju se kaj rado dogaja, da skuša prevaliti krivdo drug na drugega, ker nikdo ni rad kriv. Ni pa tudi glavno vprašanje krivde. Glavno je vprašanje, kako popraviti razmere, radi katerih toliko tožimo.

Pritrditi moram opominu kmečkega fanta v zadnji številki »Slovenskega gospodarja«, da današnjemu mlademu rodu manjka srčne kulture, srčne vzgoje. Le prava srčna vzgoja, ki se danes preveč zanemarija, more iztrebiti iz mladega srca lahkomišelnost, sebičnost, surovost in željo po uživanju.

Dodati pa bi še tudi treba nekaj, in to je socialna vzgoja: vzgoja za izvrševanje naših socialnih dolžnosti, naših dolžnosti do bližnjega, zlasti še do trpečega brata. Gre za to, kako se bi moglo izpod ruševin socialnega mišljenja razpihati ter zopet spraviti na dan dejanska ljubezen do bližnjega.

Mogoče je to edino na podlagi krščanstva. Ne marksizem (komunizem) ne pretirani nacionalizem ne fašizem morejo prinesiti človeštvu ozdravljenje. Rešitev je v veri, in sicer v živi, dejavni veri Kristusa, Zveličarja sveta. Zato pa je edino krščanska vzgoja v resnici tudi socialna vzgoja.

Hvaležni moramo biti vsi, ki nam je blagor mladine in ljudstva pri srcu, »Slovenskem gospodarju«, da tako vneto in vztrajno oznanja našemu slo-

venskemu svetu načela prave srčne in socialne vzgoje. Kakor je on naš prijatelj, tako bodimo mi njegovi. Po njegovem nasvetu naj se ravna naša mladina: išče naj po krščanskih listih, knjigah in društvih pravilno in resnično srčno in socialno vzgojo!

*

Gornja Sv. Kungota. Na Svečnico vsi k veličastni igri v Gornjo Sv. Kungoto, kjer bodo ob treh popoldne v Kat. prosvetnem domu igrali misterij »Sultanova hčerka in dobri pastir« v treh dejanjih in burko v dveh dejanjih »Kaznovana nečimurnost«. Kaj takega je prvič na našem odru, zato pristrčno vabljeni od vseh strani. Nudil se vam bo krasen duhovni užitek, kot še ga dosedaj pri naših igrah po deželi niste bili deležni, istočasno pa bo srce plavalo v ugodni zavesti, da podpirate zelo važno kulturno ustanovo. Podpirajte naša prosvetna društva, ki zasledujejo v programu vzbuditi v narodu ponos jugoslovanske misli in dvigati narod, ne s plesom, ampak s poštenimi igrami k vedno večji samozavesti in izobrazbi.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Katoliško prosvetno društvo je zopet začelo z delom: otvorilo je knjižnico, ki je na novo urejena; na odru pa nam je dvakrat vprizorilo pretresljivo »Vrnitev«. Gotovo nikomur ni žal, kdor jo je prišel gledat. Zdaj pa zlasti fantje, ne zanemarite zimске dobe, ampak jo dobro izrabite za svojo izobrazbo!

Negova. »Črni križ pri Hrastovcu« vidimo v nedeljo dne 28. t. m. na odru v naši grajski dvorani. Igrajo Antonjevčani, za katere vemo, da nudijo vedno kaj prvovrstnega. Ne pozabite priti!

Sv. Anton v Slov. goricah. Na Svečnico dne 2. februarja nas posetijo igralci Prosvetnega društva iz Negove. Vprizorijo v cerkveni dvorani igro »Guzaje«, katero je po Januš Golečevi povesti dramatisiral Davorin Petančič. Pričetek ob treh popoldne. Prijatelji poštenega razvedrila, pridite, da bodo odnesli vti negovski igralci od nas najlepši utis.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Naš oder je spd oživel. V nedeljo dne 28. januarja, popoldne po večernicah, vprizori godba »Slavček« s sodelovanjem tukajšnjega dramatičnega odseka bralnega društva pretresljivo zgodovinsko ig-

vdušena pripovedovanja o uspešnih bojih zoper gospodo so gladila ušesa štajercev. Vsi so pritrdjevali, da imajo Kruci prav. Prebili so se s silo do svobode in so že takorekoč — zenačeni z graščaki, saj je vendar grof njih kralj! Kdo ne bi bil Kruc, ki po dnevu spi ter smrdi brez vsakega dela in napora; v noči je, pije, pleše ter ljubi do popolne razuzdanosti in si pljune v roke za boj, rop in požig, ako ga vzdrami tu in tam iz lahkoživja poveljnikov ali kraljev klic. Kruc je sicer tolovaj, pa kaj, mar ni li pred njim ropal gospod sam in sedaj opravljata ravbarski posel oba v tovarišiji.

Še zapel je s svojim spremstvom katero kručevsko v madžarskih zategljajih in tako podžgal poslušalce, da bi jo bili vsi najraje udrli za njim preko Mure in pomnožili tabore Krucev.

Godrnji so stregli na kupčijskih potih po Murskem polju z izbrano jedjo in pijačo. Nočeval je po najboljših hišah v pernicah in je moral zasmrčati pri mizi, sicer bi ga bilo vse poslušalo z napeto pozornostjo do ranega jutra.

Stari očanci so trdili o Jurjevih barlanta, da so lažnive ali vsaj znatno pretirane. Te cincarije glede

trgovčeve verodostojnosti so zavračali mlajši z upravičeno trditvijo, da niso stari modrijaši preko domačega pragu že leta in leta niti pogledali, kaj šele, da bi se upali preko Mure h Krucem!

Celo stotnik Ropoša, ki je bil parkrat v gostih pri Godrnji v Bakovcih, je bil resnega mnenja, da pomeni možakar nekaj med domačini, kar se tiče imanja in ugleda. Če je malodane doma v sami Budimpešti, bo že znal, kaj se godi po Madžarskem in kaka je kručevska muzika.

Samo cigani Brajdiči, potepuhi po Prekmurju in Murskem polju, barantači s kljuseti, piskrovezi in tatovi bolj nego vsak Kruc, so nekaj lagali o Godrnji in njegovi družbi. Itak ni verjel nikdo ciganskim blebetam, da bi bil Jurij Godrnja »oberkruc«, ali kolvodja vseh prekmurskih tolovajev. Obiski štajerskih sejmov ter imovitejših hiš so mu le krinka za vohunstvo, katerega vrši po nalogu kralja Krucev, ki bo pridivjal prej ali slej s celo druhaljo nad lahkoverne Slovence. Vsi so branili Godrnjo češ: cigan je cigan! Na štajerski strani je nasprotnik Krucev; na ogrski hujsi od Kruca! Črni in grdi Jurja, ker ta dviga cene

poda na pašo pri 9° toplote v senci, ni tako prepirljiva kot naša čebela in ima 8 mm dolg rilček, s katerim je kos slaščini rdeče detelje.

Ena od žuželk, ki so koristne stebli bombazeve rastline, je metulj, ki se imenuje: »Alabama argillacea«. Njegova ličinka sicer žre listje bombaža, pa vendar pomaga z uničevanjem listja rastlini, da se poprej razvije in razpoči bombaževa kapsula, v kateri je bombaževina. Sedaj pa pride nekaj posebnega ter izrednega: Medtem ko žive ličinke omenjene žuželke v južnih državah ameriških Zedinjenih držav, letajo njih metulji po sever-